

De eftereksilske profeter: Jonas og Daniel

Tekster

Jon 1 – 4: Om Jonas' flugt, Jonas bøn, Nineves redning og Jonas' vrede

Dan 1 - 6.: Legenden om Daniel

Dan 7 – 12: De apokalyptiske syner om Guds indgriben

Jonas Bog

Handlingen:

En profet (Jonas) får ordre til at drage til Assyriens hovedstad Nineve og prædike mod den pga. dens ondskab

Jonas vil flygte fra opgaven – han vil betale for det!

Gud sender et uvejr over havet – skibet er ved at gå under – og Jonas påtager sig skylden

Jonas lader sig kaste i havet for at undgå sin opgave

Jonas sluges af en stor fisk og kastes op på stranden, hvor han havde ladet sig indskibe

Jonas beordres for anden gang til Nineve – og kan nu ikke unddrage sig opgaven.

Jonas slår sig ned udenfor Nineve – og ventet på virkningen af sin domsforkyndelse

Indbyggerne omvender sig og tilgives af Gud.

Omvendelsen ærgrer Jonas.

Gud lader en bredbladet palme vokse op, hvor Jonas sidder og hans mismod forvandles til velvære

Palmen visner pga af en orms gnaven. Jonas bliver vred og vil kun dø

Guds svar i kap 4,11, hvor læseren føres direkte til Guds hjerte.

Konklusion: Jonas er i al sin ulydighed alligevel en figur, som Gud har betjent sig af:

- Gennem Jonas blev søfolkene opmærksomme på Gud
- Gennem Jonas omvendte Nineve sig

Bag fortællingen ligger synet på Gud som den universelle Gud

Daniels Bog

Apokalyptik

Apokalypsis = åbenbaring

Den apokalyptiske litteratur hviler på den opfattelse, at fremtiden er åbenbaret for de ganske få udvalgte.

Den apokalyptiske litteratur er karakteriseret ved:

1. Skrifterne udgives under pseudonym
2. Visioner og symbolsprog
3. En oversigt over historien fra et ståsted i fortiden
4. Tiden opdeles i to faser: historien indtil nu – og en evighed med de udvalgte og udholdende
5. Etiske formaninger og opfordringer.
6. De apokalyptiske syner nedskrives i et ”kodesprog”, der kun forstås af de særligt udvalgte.

Apokalyptikkens baggrund

- En bevægelse, der træder frem fra o. 200 f.Kr.
- Ethvert håb om et selvstændigt Israel er forsvundet
- Persernes overherredømme er afløst af besættelse fra det nye syriske rige (Seleukideriget)
- Splittelse i befolkningen
- Den jødiske religion udsættes for overgreb

Profetisme	Apokalyptik
Håb på en fremtid inden for denne historie	Håb om en ny tidsalder efter historien
Historien er frelseshistorie	Historien følger en af Gud fastsat plan og går mod sin afslutning
Gud handler i historien	Gud er udenfor denne tidsalder. Verden er Gudløs – og Gud lader den gå under
Gud s barmhjertighed betyder en ny chance for Israel	Guds barmhjertig betyder en katastrofe for verden for at lidelserne kan afsluttes.
I centrum står håbet for Israel	Opfordring til at holde ud indtil verdensafslutningen

Danielsbogens indhold:

Handlingen er henlagt til eksiltiden i 500-tallet

Daniel befinder sig ved *Nebukadnesars* hof

Kap 1: Daniel og hans tre venner udvælges til at træde i kongens tjeneste, De overholder de jødiske spiseregler. I visdom overgår de kongens rådgivere.

Kap 2: Daniel tyder Nebukadnesars drøm om en statue sammensat af forskellige metaller, symboliserende fire verdensriger, der skal erstattes af Gudsriget.

- det babyloniske rige,
- det mediske rige,
- det persiske rige
- det græske rige

Kap 3: Daniels venner vil ikke tilbede Nebukadnesars billede og kastes i ildovnen, men frelses af en engel.

Kap 4: Daniel tyder Nebukadnesars drøm om ”verdenstræet», der bliver fældet, og stubben , der står lænket i ”syv tider”. Kongen skal i syv år leve som et dyr.

Kap 5: Skriften på væggen kan kun Daniel tyde. Den varsler kong *Belshassers* og hans riges undergang

Kap 6: Trods kong *Dareios*' forbud beder Daniel stadig til Israels Gud og kastes i løvekulen. Han beskyttes af en engel.

Kap 7: I den første vision ser Daniel fire dyr der står op fra vandet – et forfærdeligt uhyre = Antiokus IVs rædselsregime.

Dommen – Menneskesønnens komme (Dan 7,13-14).

Billedernes hensigt: At få læseren til at holde ud under undertrykkelsen – for en helt ny fremtid for folket er sikker.

Kap 8: Igen i dyrebilleder skildres i den anden vision de mediske og persiske riger i kamp mod det græske med Alexander den Store som hovedskikkelse. ”Det lille horn” er igen Antiokus IV.

Kap 9: Gennem en engel-åbenbaring når Daniel frem til en forståelse af ”de halvfjerds år” (Jer 25,11-9 som en kode for halvfjerds syv-årsperioder: tiden forfra Jeremias til Antiokus, templets genindvielse under makkabæerne og tiden til dommen.

Kap 10-11: En engel redegør for Nærøstens historie fra Alexanders tid med tyngdepunkt i Antiokus' regime og et blik frem mod endetiden.

Kap 12: Den store kamp ved dages enden, hvor ærkeenglen Mikael fører Israel frelst gennem trængslerne. Med forskellige tal justeres tiden til dommen.

Danielsbogens billeder har haft afgørende indflydelse på Det Nye Testaments litteratur

- Mark 13 og par.
- Johs Åb